

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor.—fill.
Félévre . . . 4 „ — „
Negyedévre 2 „ 50 „
Egyes szám ára 20 fill.

Kiadóhivatal:

Zrinyi-tér 46. sz.

Hol az előfizetések és a
hirdetések
elfogadtatnak.

DÉLSOMOGY

Szerkesztői iroda:

Zrinyi-tér 46 sz.

hová a lap szellemi
részét illető minden
közlemény intézendő.

Kéziratot

vissza nem adunk.

Megjelenik Szigetvárott hetenkint egyszer: Vasárnap.

Lapunk felelős szerkesztője **Bárvárh Gyula** 4 heti tartózkodásra Budapestre utazott. Ez idő alatt megjelenő számokért a felelőséget főszerkesztőnk, **Névy Zoltán dr.** vállalta el.

Szemfényvesztés.

(N) A keszthelyi gazdasági tanintézet hallgatói körében üdvös mozgalom indult meg. Közakarattal véget akarnak vetni a párbajosdinak és választott becsületbirósággal óhajtkák helyettesíteni, akinek határozata a tanintézet valamennyi hallgatójára kötelező lesz. Akinek ugynevezett „becsületbeli“ ügye támadt.

Kézséggel fejet hajtunk a derék fiatalság előtt, akik felemelkedtek az erkölcs, a józan ész és emberiség ama magaslatára, honnan belepilanthatnak ennek a félszeg és erkölestelen társadalmi szörnyszülőltnek szive mé-

lyébe. Igaz, nem csupa emberbaráti erények voltak szülő okai ennek a nagy elhatározásnak, hanem javarészt a kényszerítő szükség, hogy divattá vált náluk az emberi élet haszontalan kockáztatása: de mégis elismerést követel ez a lelki érettség.

Nem lehet eléggé sajnálni, hogy a keszthelyi ifjuság csak egy csekély atomja Magyarország társadalmának. Hogy párja nem akad széles e hazában! Hogy már régen ki nem dobtá vérkeringéséből a társadalom a párbajosdi undok miazmáit.

Elszorul az ember szive, a vére forró indulatba jön, ha figyelmével kíséri a napi krónikát. Isten minden napjára akad valaki, aki a sértett becsületét párbajjal iparkodik kifizetni. A társadalom egy nagy vásárcsarnok, ahol ki ki kénye-kedvére vásárolhat ilyen csirizt a becsülete reparálására.

Nagyur és kicsiny, képviselő és boltos legény, ügyvéd és csizmafoltzó egyaránt jó kundsajt. Nem lesz ugyan új tőle a becsület, hanem azért elvi-

selhető egy darabig. Sőt divat, mennél több a toldás-foldás rajta.

Elszorul az ember szive, ha komoly dolognak tekinti a párbajt. Két ember egymással szemben, ölö fegyverrel kézben, életrehalálra. Ha egy kissé szétvonjuk a függőnyt, ami a párbaj okát fedi, szinte ideggyógyintézetben érzi magát az ember. Az a kettőnek, akik egymást iparkodnak a másvilágra küldeni, — Lombrozó született gonosztevőinek kell lenniök. Ezt hinné az ember! Mert a beteges vágyukon kívül, hogy egymás csorgó véreben gyönyörködjenek, — semmi, semmi nem indokolja cselekményüket. Jó barátok, akik képesek egymásért vagyonukat, életüket áldozni, vagy soha sem látott idegenek egymással szemben. Nemhogy ellenségek. Mindössze Péter lábára hágott véletlenül Pálnak, és elfelejtett bocsánatot kérni, vagy tréfálkozva megkritizálta a bajusza állását.

De nem az a két ember a bűnös, hanem maga a társadalom, aki mindenre, még a gyilkolásra is képes, csakhogy a látszat fennmaradjon. A

Másé. . .

*Triggyelnek, mert eljárók
Abba a nagy házba,
Oda, hol az ablak mellett
Ül egy szép leányka.*

*Kis kezében színes himzés,
Kis szívében álom,
Szövi ezt is, szövi azt is,
Mind a kettőt látom.*

*Kis kezében színes himzés
Kis szívében álom,
Szíve felett meg-megpillégy
Hóféhér virágom.*

*Elkészült a színes himzés
Véget ért az álom. . .
Tudom hogy ha nem is mondja
Szíve felett hisz régóta:
Más virágját látom.*

Salgó Sándor.

Gitta maskarája.

A nagybedlőben összeült a törvényszék. A fehér zsáluk le voltak zárva, hogy csak bajjal birt keresztül férközni rajtuk az augusztusi nap egy icziny-picziny sugaraeskája, mely az asztalon álló vizes pohárban megtörödvé, szívérványszínekben kaczerkoldva tánczolt a falon.

Siri homály és halálos némaság szorongott a szobában. A fehér lenvászonnal leterített nehéz tölgyfaasztal körül komoly férfiak ültek. Az őrnagy és Döme bácsi, aki katonai pályafutásában csak a káplársáig vitte fel, de polgári foglalkozására 2,000 holdas pusztá ura volt. Ide fehérszik a setézőld domboldalból emeletes kastélya.

Döme bácsi épp a hetedik mentséget eszelte ki Gitta számára, mikor nyílt az ajtó és berontott rajta a delikvens. Egy pillanatra meghökölt a baljóslatu redő láttára az ura apja homlokán, ami egyidőben egy egész zászlóalj szívet hozta hangosabb dobogásba, de aztán szelesen a nyakába csimpaszkodott a szigorú parancsnoknak.

— Kisasszony, sziveskedjék három lépésre távolodni tőlem és ne felejtkezzék meg a köteles tiszteletről.

A BÉKA!

A BÉKA boltos tisztelettel értesíti a t. hölgyközönséget, hogy raktáron vannak szép újdivatu női ruhaszövetek, flanellek, selymek, zephir és barchetek továbbá vászon, kanavász és chiffonok.

Ágyterítők, függönyök, szőnyegek, selyem- és caschmir-paplanok és menyasszonyi kelengye. — Mójában áll tehát mindenkinek az őszi és téli saisonra szükségletét kevés pénzért a BÉKA-nál fedezni.

PÉCSETT. Irgalmasok-utca 10. sz. Saját házában.
Nagy raktár valódi angol férfi-szövetekben a legujabb és legjobb minőségben.

becsület vajmi csekély fokban belső érték többé, hanem külső cziczoma, mint az ordó, melylyel a kabátunkra tűzve hivalkodunk. A becsület érzékeny, mint a mágnestű. Ebből az igazságból kiindulva a hivalkodó emberek készítették egy külön becsületet, vagy külön mezt a becsület számára. Ez is érzékeny, de nem mágnes tühöz hasonlóan, melynek érzékenysége bensőjében rejlik, hanem mint a lepke himporos szárnya. Ha megérinti a szalmaszál, megkopik tőle, fakó lesz. És oda a becsület, mert nem ragyog többé aranyos zománca. Hogy az az aranyos zománca pillangó voltaképpen közönséges hernyó, azt nem kutatja senki. Fő a látszat, ez boldogít.

Ha meg a mai párbajok igazi lényegét kutatja az ember, kaczag, vagy indulatba jön, de egyaránt botránkozik. A párbajok 80%-a merő hazugság, tudatos világcsalás. Dehogy is tör a két fél egymás életére, dehogy is szomjazza egymás vérét, sőt kárt akarva sem tehet egymásban. Mert az a pisztoly, melynek csöve oly félelmesen mered felénk, nincs megtöltve, vagy görbe a csöve, vagy ha nem így van, hát Péter és Pál szépen hallgató megalkusznak és lyukat lönek a legegőbe. A segédek, meg a lapok aztán világgá kürtölik, hogy hajszál őrizte, hogy emberhalál nem esett. A golyó 2 csm-rel feljebb furódott a falba, vagy fába. És ezzel a becsületnek, a megsértet becsületnek eleget tettek. Még, ha igazi is a sérelem.

Milyen könnyű és épületes dolog a szemfényvesztés csirizével megreparálni a földásra szorult becsületet. Az a gavallér, aki krakélerségében fegyháztöltelekhez illő módon viselte magát, ez után a komédia után ismét korekt gavallérrá változik. Akit bámulnak, akit irigyelnek

Hiába sirunk jéramédiákat, — ez a társadalmi kóklerség parancs. Rettentő az ellenszegülő büntetése. Ha valaki, 6 gyermekes békés család apa csinos feleségének szentelően szerelmi ajánlatot tesz egy gavallér, és a családapa arczul üti a támadót, aki viszont fegyveres elégtelt követel tőle: akkor a társadalom bojkottálja azt az önértében, a férj becsületében megsértet embert, ha vonakodik a krakéler pisztolya elé állani. A becsületes ember becstelenné lesz, az erkölestelen krakélert pedig félistenként tisztelik

Ha pedig meghajol a társadalom pressziója előtt és elfogadja a kihívást, akkor úgy lehet, az ostoba golyó árvává tesz egy családot, kiméletlenül összezuzza egy család jeelent existenciáját, és megfosztja a jövőjétől. Rettenetes dilemma. Pogány bőr, melyet a társadalom önmaga készített gyermekei számára, hogy Saturnus módjára felfalja azokat

Ez a világ rendje, amíg magához nem térnek az emberek mákonyos kábultságukból. Ma, vagy holnap! Bizzunk, hogy felébredünk.

Feolvasás a gazdáknak.

A mint lapunkban jeleztük, múlt vasárnap megkezdte *Mandeville* Frigyes ur, a helybeli kath. polgári körben feolvasásait.

A feolvasásra reményen felül nagy számban jelentek meg a kör tagjai és vendégei, köztük *Balogh József*, közs günknek a közjó munkálásában fáradhatatlan bírója, *Kopáry Gyula* helyb. pleb. *Aulik Dávid*, káplán *Szijártó Kálmán* a helybeli gazdasági iskola tanítója *Czigelédi* és *Mozsgai Antal* esküdtek.

De akik a kellemetlen időben, nem resteltek a körbe elfáradni, nem is bánták meg fáradságukat, mert a feolvasó ur közel másfél órán át oly szellemesen tárgyalt a oly meggyőzően bizonyította a feolvasások hasznos szükséges voltát, hogy a jelenvők mind a legnagyobb lelkesültséggel hallgatták. Nagy tanultsággal fejtette ki, hogy a gazdát ma már nem képes a szorgalom boldogítani és fenntartani, hanem a munkában való fáradozását a tudomány szokásaival kell irányítani, ma már neki is szól a közmondás: többet ésszel, mint erővel!

Egyébként az általános haladás az állami, társadalmi s egyéni terheket annyira szaporította, hogy ma a gazdának földjéből sokszorososan több jövedelmet kell előteremtenie, mint a apának. Másrésről a piacért való küzdelemben ma nem ember ember ellen, község község ellen áll szemben, hanem ország ország ellen, világrész világrész ellen. Magyarország régi piacát a külföld Oláhország, Oroszország, sőt Amerika áraszják el terményeikkel.

Ily versenyben nem elég a két-kéz szorgalom, nem segít a jajgatás, hogy nem lehet megélni, hanem a gazdasági tudomány fegyverével kell küzdeni.

A jogásznak ismernie kell a törvényeket, a kereskedőnek az olesó forrásokat a gazdának a természet s éghajlat és a föla törvényeit. Ezen ismeretek megszerzésére

Az őrnagy előkereste emlékeinek lomtarából tekintete számára azokat a bizonyos villámokat, melyeket ilyen alkalmakra tartogatott.

— Csakugyan roppantúl fontos dologban hívtunk meg kell hallgatnod benünket türelemmel, — szolt közbe Döme bácsi, kényelmetlenül fészkelődve helyén.

Gitta felbigyeztette piros ajkait és katonás „kertejh“-ot csinálva, kimért három lépést tett visszafelé s aztán „forverezfront“-tal kemény „habták“-ot állott.

— Halljuk a panaszt — folytatta az őrnagy — madám lesz szives előadni.

A madám, ölebe ejtette a kötését, s egyik köttüjével gesztikulálva elrefelálta, hogy Gitta délelőtt folyamán miképpen tett csuffá egy házalót. Amig az elhullott birkák bőrre alkudott, azalatt elrejtett egy darab spēkelt készített szalonnát a bugyrába. Aztán, hogy az alku nem sikerülvén, a házaló hátára vetette a bugyort, Gitta hirtelen a lánczát kikapcsolva, szabadjára boesátotta „Gyöngyöst“ aki a szalonna illatára belekapaszkodott a bugyorba, melyet csak ügygyel-bajjal lehetett hatalmas fogai közül kimenteni.

Döme bácsi hangos kacajra fakad, ha egy megrovó pillantás az őrnagy részéről belé nem fojtotta volna. Így csak egy hoszszut, keserveset sóhajtott.

— Kisasszony, tessék nyilatkozni, igaz a vád? — kérdé az őrnagy végig simítva deresedő bajuszát.

Gitta gonoszul mosolygott.

— Bizony Isten, nem tehetek róla apuskám, de olyan furesa volt a Gyöngyös, mint valami rengeteg zszusu.

— Nem is tagadja a kisasszony? Helyes. És vajjon megbánta pajkosságát?

— Ó igen, tréfán kívül megbántam — bizonykodott Gitta és hamiskodó ájtatossággal lehorgaszta fejceskjét.

— Ez enyhítő körülményre tekintettel, egy napi kaszárnyafogság.

Mert a kastélyban katonás regula uralkodott. Az őrnagy valami tíz év előtti nyugdíjaztatásával elhozta magával a polgári életbe is a dinsztreglamát. Sőt reggelenkint raportott tartott a eselédek közt. A béreseit is guzsba tétette, ha vétettek.

Gitta a vértanuk megadásával arczán vonult vissza szobájába. Máskor akár kétanynyi fogságot se vett sokba, de a mai nap

ez más. Veres betükkel szedhették volna a kalendárium csinálók. Ugyanis hadosztály gyakorlatok folynak a környéken és az ellenséges dandárok épp ma ütözknek ma falu alatt. Mennyi tenger katona, déceg huszárok, fess tisztecskék egy rakáson! Egy hete róluk álmodott minden áldott éjjel. . . . apa, a bácsi, meg a madám is bizonyosan kihajtatnak a keserü dombra, ahonnan pompásan be lehet tekinteni a terepet. A nyitott ablakon behallatszott az ágyuk dörgése és megrezgettették az ablaktáblákkal együtt Gitta szívet is, mely türelmetlenül vágyakozva dobogott. Elszalasztani a tenger gyönyörüséget? Soha, az elvégre is lehetetlen.

Kezeibe hajtotta fejceskjét és gondolkozott. Még a vajas kenyéréről is megfeledkezett, melyet a szobaleány ezüst tálczán elébe helyezett az asztalra.

— Sári te — szolt a távozó leányhoz és intrikus mosoly deritette fel arczát, — kölesönözd nekem egy fél órára a babos szoknyád, meg a pruszlikodat! De úgy ám, hogy ne tudja a madám!

— Nem bánom kisasszonykám, de én nem leszek oka semminek. Mert úgy is tudom, hunczutság sül ki belőle.

nem elég a személyi tapasztalás, mert ez sok időt kérvén s mellette könnyen kenyér nélkül maradt gazda, hanem fel kell használni mások tapasztalatait s a tudomány vívmányait, vagyis tanulnia kell a gazdának.

Az állam sokat tett a kigazdák oktatásáért, de a felnőttek nem ülnek az iskola padjára, s a kigazda nem szokta, de nem is tudja megszokni és használni a tudományos könyveket, azért leghelyesebb s majdnem egyedüli eszköz arra, hogy tanúja, ha tapasztalt és tanult gazdák felolvasásait hallgatja.

Ez volt felolvasásának első része, melyben oly meggyőzően szólt, hogy a jelen voltak igazi lelkesedéssel ígérték hogy még tömege sebben felolvasásán lesznek.

Szólt azután a társulási szükségességéről. Egy gazda nem képes megszerezni a gazdasági eszközöket, vetőanyagokat, tenyészallatokat, nem tudja magát biztosítani az elemi csapások ellen, nem bírja értékesíteni terményeit míg többen egyesülve mindenképesek lesznek.

A felolvasás elhangzása után a jelen voltak alig tudtak elég köszönetet mondani *Manderille* urnak.

A kör elöljárósága pedig ez uton is hálásan köszöni szíves fáradozását, s reméli, hogy a gazdák további felolvasásait még nagyobb türelemmel fogják meghallgatni, mert hallottuk, a ki nem tanu, nem boldogul a mai nehéz viszonyok között.

Gyilkos dohánycsempész.

Farkas József patai lakos egyike volt a leghíresebb dohánycsempészeknek, sok pénzt költött el finanszírozatlan szüzs magyar dohányra, hogy ismét eladja a nagypipájú uraknak. Nő meg azoknak, akik jobb szeretik a szüzs dohányt a trafiknál, de ki is volna az, aki pipás ember és azt kérdik tőle, hogy milyen dohány izlik jobban bátyám, a fináncz

nem látta, vagy pedig a jó szüzs magyar szülsői, miki vagy tekla: az nefelelné.

Hogy az amelyikbe még fináncz nem ütötte be az orrát.

Jól tudta ezt *Farkas* József, és utána is járt, hogy szükségét ne szenvedjenek a pipás urak. De rajt vesztett. Szerencsétlenségére finánczok álták el útját és a csempészdohányt elkobozták tőle.

Igy tehát se pénze se dohányja nem volt a csempésznek, pedig jó dolog mind a kettő.

Elgondolkodott, és így okoskodott, se pénzem se dohányom. Először is pénzt kell, keríteni, ha pénz van, van minden, lesz dohány elég. Hanem fogadom, hét menyei szárra, hogy fináncz ebbe amit most veszek bele nem üti a szaglász orrát.

Minden bunak bánatnak vigasztalója a bor. Bort pedig a koresmába mérnek, oda ment *Farkas* is, hogy bánatát borba fojtja, és boszuságát elfelejtse. Mert pénzt kért ismét az ipától *Szabó* Istvántól dohányra, aki bizony nem volt hajlandó adni neki.

De már erre inni kell, és ivott is a koresmában egész délután, azt mondják ugyan, hogy csak 3 félliter bort ivott, nő de az is ad bátorságot, elszántságot. Némely embernek kevesebb is megárt.

Amint halljuk már borozás közben is azt beszélte a koresma asztalnál, hogy „elmegyek haza és agyon ütöm az öregot“.

A beszédet tett követte, esteledett alkonyodott ekkor haza felé ballagott *Farkas* József és az udvaron találkozott az ipával, akinek a kezében ásó volt. *Farkas* ismét oda szólt az öregnek, hogy adjon neki pénzt dohányra, de bizony az öreg nem volt hajlandó többé egy fillért sem adni, nő persze, hogy megint el vegyék a finánczok. — Erre *Farkas* dühbe jött és egy bottal neki ment az öregnek és meg akarta ütni, mire az öreg a nála lévő ásóval védte magát, és vője fején 4 ccentiméteres sebet ejtett, ezután ő ki csavarta az ásót az ipa kezéből, és midőn

az befelé indult a házba, az ásóval hátulról fejbe ütötte a szerencsétlent, mire öreg *Szabó* István elesett és szörnyet halt.

A gyilkos ezután Szigetvárra *Dr. Vajda* Ignácz körorvoshoz jött be ki a fején levő 4 ccentiméteres sebet bekötözte. — A gyilkos vőt a csendőrség elfogta, és Kaposvárra kísérték.

Másnap délután 4 órakor ejtették meg az áldozatul esett *Szabó* Istvánon a bonczolást melyre Szigetvárról a kir. járásbíróóság *Molnár* vizsgáló albirót és *Mészáros* Gyula díjnokot mint jegyzőkönyv vezetőt küldte ki.

A bonczoló orvosok pedig *Dr. Ujházi* Jakab járás orvos és *Dr. Vajda* Ignácz körorvos voltak. A bonczolásnál az orvosok konstatálták, hogy a koponyára mért erős ütés, rögtöni halált okozott, és semiféle orvosi segély sem menthette volna meg *Szabó* Istvánt a haláltól. — Szomorú példája ez az eset annak hogy mire képes egy elvetemedett iszákos ember, ki szenvedélylyel üzi gyalázatos mesterségét, a csempészetet. A csempész olyan mint a vadász, ennek is már véreben van a tiltott gyümölcs utáni vágy, és ha szenvedélyét ki nem elégitheti, akkor mindenre a legborzasztóbb tettek elkövetésére is képes. — Reméljük, hogy a gyilkos el fogja venni méltó büntetését és hogy a szigorú büntetés elrettentő példaul fog szolgálni az embereknek.

Az acetylén világításáról.

A villany és a széngáz világítás mellé ma bátran oda állíthatjuk a acetylén gázt, amely pár év óta az egész világon oly hatalmas lendületet nyert, mit semmiféle más iparág el nem ért.

Az acetylén rendkívüli nagy világító erővel bír, átlátszó, szintelen gáz, szénnyéből [92 rész:] és könenyéből [8 rész:] áll. Fajsulya könnyebb a levegőnél. Meggyújtva lángja teljesen szintelen, gyönyörű

— Ne félj Sári, inkább megkapod a zsebpénzemet. Aztán magamhoz veszek, ha férjhez megyek.

— Itt van — szólt pár percz múlva a szobaleány egy csomó ruhaneműt rakosgatva ki a szobája alól, még piros kendőt is hoztam.

Gitta körülánczolta vele a szobát, aztán gondosan elzárt mindent a szekrényébe s a tulesot keblébe csuszította. Azzal leült a francia nyelvtan mellé és a lapok szélére csudálatos urakat és asszonyásokat pingált, kik arcuk egyik felén viselték a két szemüket.

Később Döme bácsi részvétlátogatást tett nála. Az öreg urnak széles karimájú szalma kalap árnyékolta be simára borotvált arcát. Ez volt a jele, hogy kirándulni készül.

— Apa is megy? — Kérdé Gitta szórakozottságot tetteve.

— Sőt a madám is eljön, hogy annál érzékenyebb legyen a büntetésed. Szegény kis madaram — és megsimogatta finom arczocskáját — ugy-e, hogy fáj a szivecské? —

Gitta panaszosan bicezentett a fejével, lesütött fekete szemében pedig apró ördögök hanczuroztak. Alig várta, hogy a keserű

domb felé kanyarodó utszalagon feltűnjék a vászonernyős családi batár, a két nyugtalan vérü deressel. Mihelyt a kocsis darutollas kalapja elveszett az akácz áléban, a sarokba lökte a francia grammatikát.

És nagysietve öltözködéskez látott. Sötét gesztenyebarna haját lebontotta és a szobaleány segélyével egyetlen tömött fonatba kényszerítette. A végére piros szalagból kaczer esokrott kötött. Pár pilanat múlva esinos parasztleányka illegett a tükör előtt, abban az izléses kosztümben, amilyent a balatonmelléki módos paraszt leányok viselnek.

* * *

A nap már jó magasán járt. Az elleneséges dandárok alkalmasint egymásra letek, mert sürűbben dörögtek az ágyuk, az apró fegyverek husvéti kerepeléshez hasonlóan ropogtak. Az erdőszélen itt-ott feltűnt egy-egy fehér szallagos lovastiszt, ahogy a nap-sugarban villogó kardjával hevesen integettek. A távoli domboldalra fehéres füst felhő üllepedett le, melyben időnkint fényes sárga csikok villantak meg, melyeket nyomban tompa pukkanás követett. Aztán éles vékony kúrtszó hasította a levegőt, melynek minden

tájról számos mélyebb visszhangok felegettek. A fegyverropogás, ágyuszó hirtelen elnémult.

Gitta csak a végére ért a háborúsdinak. Egypár bátrabb szívü sármány ezirregését leszámítva a nyári delelő esendje borult a csatatérre. Sehol egy lélek a környéken, vagy egy sárga gombos katonacsákó, mintha a föld nyelte volna el valamenynyit. Boszankodott egy kicsit, a mig az erdőszélen fel nem fedezett egy bokor harangvirágot, melynek kék szirmu virágfejecskéi valóssággal reá nevettek. Hamarosan szedett belőlük egy kötényre valót s letelepedett egy vadkörtefa árnyékába, hogy csokorba kösse. Közben kíváncsiskodva vizsgálódott, hátha megpillanthatna valamerre egy árva arany-sujtásos atilát.

— Ejnye rózsám, ki számára kötöd azt a bokrétát, talán bizony a szeretődnek? — Hallatszott közelben egy férfi hang.

Gitta majd elejtette a virágját. Egy esinos honvéd hadnagy kardjára támaszkodva csak elébe toppant.

— Mi gondja rája — válaszolt dévajkodva — nem a maga számára!

fehér. Éppen ezen tulajdonságánál fogva az összes világító testek között, bele értve a villanyt is — legjobban hasonlít a nap fényéhez, nem is számítva azt, hogy világító képessége 16-szor mulja felül a széngázét.

A világításra alkalmas acetylént a Calcium Carbiddól egy szagtalan tűzálló rendkívül keménységű szürkés anyagból nyerjük. A Calcium Carbid mesterséges uton állítatik elő, még pedig akként, hogy kőszenet rendkívül erős hőfok mellett mésszel össze olvasztunk. A Calcium Carbidot a legerősebb tűz sem képes megolvasztani, sőt még a légenysav [acid. nitr.] sem idéz rajta elő lényegesebb elváltozást; s ami sem a tűznek, sem a maró folyadékoknak nem sikerült, a Calc. Carbidot a leggyengébb oldó szer, a közönséges víz teljesen szét rombolja. Kísérletet téve pld. ha egy kis darabka Calc. Carbidot egy vízzel telt edénybe dobunk, látjuk azt, hogy a víz mintha meg elevenednék, gáz buborékokat dob felszínre, mit egy gumi vagy egyéb esővön fel fogunk, a cső másik végén a kiömlő gázt meggyújtva, kapunk egy oly vakító sugárzó fehér fényt, hogy első pillanatra kénytelenek vagyunk szemünket behunyni. A kökemény Calc. Carbiddól a víz eddig még nem ismert gyönyörű szépségű fényt szóró világító gázt fejlesztett.

Ez az acetylén fény. Az acetylén gázt nem csak világításra használják csupán, hanem más ipari czélokra pld. motorok hajtására, fűtésre, de különösen olvasztáshoz, mert általa 1500 C° hőmérséklet könnyen elérhető. Rendkívül fontos e világításnál az, hogy gyorsan egyszerűen lehet acetylént elő állítani; csupán vizet öntünk a Calc. Carbidra és rögtön megkapjuk a pompás világítást. Azon téves hiedelemmel szemben, hogy az acetylén robban, legyen elég felhozni azt az egyetlen nyomós érvel, hogy

egy jól szerkesztett, egyszerű, teljesen komplet készüléknél, mint aminőt Magyarországon a „Hera Prometheus“ gyár állít elő — a robbanás vagy más veszély teljesen ki van zárva.

A mi pedig az acetylén gáz előállításí költségét illeti, hasonlítsuk össze más világító testek előállításí költségeivel. Egy klgramm Carbid ára ma 15 kr. megjegyzendő, hogy a külföldön napról-napra ujonan felállított óriási Carbid gyárak az árakat folyton nyomják lefelé ami 300 liter acetylén gázt ad. Egy 30 gyertya fénynek megfelelő acetylén égő óránként 22 liter gázt fogyaszt el vagyis egy klgrm Carbidnak 13'6 részét. Pénz értékben kifejezve ezen 30 gyertya fénynek megfelelő égőnél 1'1 kr. értékű Carbidot fogyasztottunk el egy óra lefolyása alatt.

Össze hasonlítva a többi világító testek mai áraival az arány a következő: 16 gyertyafény erejű világító széngáz kerül 3 krba. 16 gyertya fény erejű elektromos izzó fény kerül 5 krba, 16 gyertyafény erejű petroleum fogyasztás 2 krba, 16 gyertyafény erejű világító acetylén gáz 1'1 krba óránként.

Ezen pontos arány felállításánál láthatjuk tehát azt, hogy az acetylén, amellet, hogy gyönyörű fehér világító lángot ad, még a legközségesebb világítási anyagnál, a petroleumnál is tetemesen olcsóbb, nem számítva a petroleum lámpáknál gyakran előforduló üveg törés, belfogyasztás és a srófok rongálási költségeit.

Végül legyen szabad még felemlitem, azt, hogy ugy külföldön, mint Magyarorszáis az acetylén láng roppant elterjedtségnek örvend és ezt annak köszönheti, hogy egyes privát helyeken a telep felállításá és teljes berendezése nagyon kevés költségbe kerül, s a telep kezelése oly egyszerű, hogy egy 12 éves fiúcska is kezelheti.

Révész Ödön,
gyógyszerész.

H I R E K.

— **Személyi hír.** Olay Lajos a szigetvári kerület országgyűlési képviselője e héten kedden este Szigetvárra érkezett s ma este visszatér a fővárosba.

— **A Vörösmarty ünnepélyen.** Szekes-Fehérváron Somogy vármegyét Talián Gyula főispán és Maár Gyula alispán képviselték.

— **Mulatságok.** A szigetvári olvasó-egyletben tegnap rendezett koncert kitünően sikerült. Részletes tudósítással a jövő számbunkban szolgálunk.

— **Jóváhagyott fogyasztási adó.** Szigetvár nagyközség 1901. évre vonatkozó 18.000 korona erejéig kötött fogyasztási adó megváltási szerződését a nagyméltóságú pénzügyminiszter 96.402 szám alatt jóvá hagyta.

— **„A szigetvári polg. kaszinó“** is ugyan csak ez estén jól sikerült mulatságot rendezett.

— **Gyermekgyilkosság.** Bankovics Jánosnő és Póré Jánosnő szulimáni lakosok régebb idő óta haragosai voltak egymásnak és minden alkalmat megragadtak, hogy gyalázzák egymást. Deczember elején ismét össze találkoztak, s amint rendesen szidalmakkal illették egymást. A veszekedés hevében Bankovics Jánosnő felkapott egy seprűt és a nyelével Póré Jánosnő ölében nyugvó kis fiára ütött. Az ütés a 3 hónapos csecsemő fejét érte és olyan erős volt, hogy a gyermek az ütés után 26 óra múlva meghalt. A megejtett orvosrendőri boncolás, melyet dr. Hoffmann Jakab és dr. Ujházi Jakab orvosok végeztek, — kiderítette, hogy bár a gyermek egyébként is beteges volt, de halálát közvetlenül a koponyáját ért ütés idézte elő. A gyilkos asszony ellen a vizsgálat folyik.

Alig birt a jó kedvével, annyira csiklandozta a gondolat, hogy ez a katona most azt hiszi, hogy talán egy libapásztorleánnyal beszél.

— Rátartós vagy galambom! De azért egy szál virágot csak adsz, ha szépen kérek?

— Ha jól viseli magát, kettőt sem sajnálok. Itt van, vegye — és feléje nyújtott egy csomó virágot.

A katona egyik kezével elvette a virágot, a másikkal átkarolta a leányka derekát és csattanós csókot nyomot ajkára.

— Szemtelen!...

Kitépte magát az öltelő karokból és mint a megriadt öz elszaladt. Lihegett a fáradságtól, haja felbomlott s mint egy bársony palást övezte vállát. Otthon ráborult a pamlagra és keservesen zokogott, míg elszenderült. Az ebédre hívó csengetyű ebresztette fel. Gyorsan átöltözött és a törölköző megnedvesített csücskével letörölte könytől kipirult szemét. Jókedve már visszatért, táncz lépésekben nyitott az ebédlőbe.

A tágas terem aransujtásos atilláktól ragyogott. Elállott a lélekzete, ahogy szem-

lét tartott felettük az ajtóból. Örült is, sajnálta is, hogy nincs jelen az a vakmerő ismeretlen, akinek délezeg természetével, fekete szemével egyik sem mérkőzhetik.

Feltálaták már a levest, a társaság elfoglalta helyét az asztalnál, mikor benyitott egy elkésett vendég. Olyan ismerős barna arca, fekete bajuszkája volt, hogy láttára Gittának egy láng lett az arca. Nem mert felnézni, mikor a kezét nyújtotta feléje. Hát még mikor Döme bácsi, aki mellette foglalt helyet, átengedte neki a saját helyét!

A vitéz hadnagy urban is benne rekedt a szó, bár impertinens mosoly játszott ajkai körül. Végre megtörte a esendet.

— Bocsanat, de nagysád olyan ismerős, ugy tetszik, mintha már találkoztunk volna.

Hogy szerette volna megtépní ezért a kérdéért, mint az asztalkendőt, melyet csomóra gyűrt ideges ujjacskaival.

— Téved a hadnagy ur... azaz emlékezem, Bécsben találkoztunk tavaly télen.

— Csakugyan?!... bár meg kell vallanom, hogy én csak könyvekből ismerem azt a várost.

Később mégis fegyverszünetre léptek a hallgatás hallgatólagoz felvétele mellett. Sőt lassankint annyira belemegedtek a eszevegésbe, hogy estére kelve már bizalmasok lettek.

A vacsorát a nyitott terraszon terítették. Az urakat jó kedvre hangolta a bor és a ezigányzene, csak Gittának röpött el a kedve. Mint valami beteg madárka gubbasztott a székén és kibámult a holdvilágos éjszakába. Szótalan elnézte a hársfák ezüstben csillogó leveleit, a hosszú fekete árnyékuk éles körvonalát. És a szürke éjjeli pillangókat, amint a gyertya lángjától megperzselt szárnyaikkal keservesen vergődtek a fehér abroszon.

Éjfél tájban az urak bucsuztak, mert az ezred kora hajnalban tova marsol. A hadnagy hosszan nézett a leányka szemébe, aztán komolyan, könyörögve sugta:

— Gitta kisasszony, ugy-e megbocsát a délelőttiért és elfelejti?

— Megbocsátok és — nem felejem el.

A hadnagy forró ajkaihoz szoritotta a reszkető kicsiny kezét.

— Akkor, ha megengedi... a viszontlátásra!

Edekon.

**Leszállított
árak.**

Karácsonyi és ujévi ajándékok legolcsóbb bevásárlási helye

Schwarz Lajosnál

férfi és női divat áru kereskedő SZIGETVÁR.

— **A közegészség megyénkben.** *Maár* Gyula alispán jelentette a közelebbi törvényhatósági közgyűlésen: hogy az elmúlt negyedévben az általános közegészségi állapot igen jó volt és az előző negyedhez képest is javult amennyiben a megbetegedések száma nagy mérvben csökkent. Leggyakrabban az emésztőszervek hurutjai és váltóláz fordultak elő. A fertőző betegségek közül járványosan a vörheny uralkodott még mindég a csurgói járás néhány községében, hanem a megbetegedések száma tetemesen csökkent s lefolyása is enyhébb volt mint az előző negyedben. Észlelteték még feltűnőbb számmal ronesolo toroklob Kaposvár városban, hasi hagymáz szintén Kaposvárott és Szentákos községben, végül a kanyaró Gamás községben. Egyes szorványos esetek alakjában előfordult még hökkhurut, vérhas és gyermekági láz. Az óvintézkedések mindenütt megtétettek. A trachoma állásában a változás annyiban történt, hogy az idegen törvényhatóságok területéről ide hozatott mezei munkások hazájukba távoztak.

— **A vasárnapi munka szünet felfüggesztése.** *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter a következő rendeletet intézte a hatóságához: „Tekintettel arra, hogy karácsony estéje az évben hétfőre, az újév napja pedig keddre esik és a nagyközönség ezen ünnepek alkalmából szokásos bevásárlásokat rendszerint az említett ünnepek megelőző napon szokta teljesíteni. — a belügyminiszterium vezetésével megbízott m. királyi miniszterelnök és a földmívelésiügyi m. királyi miniszter urral egyetértőleg, kivételesen megengedem, a folyó év december 23-ára és 30-ára eső vasárnapokon az 1801. XIII. t.-cikk 3 §-a alapján 1892. márczius 5-én 14.834. szám alatt kiadott rendelet II. 1. 2. 3. 4. és 5. pontjai alatt említett ipari és kereskedelmi telepeken az ipari munka, illető-

leg adás vesés egész napon át végeztessék. Erről a törvényhatóságot azzal a felhívással értesítem, hogy fenti intézkedésem tartalmáról értesítse a hatósága alá tartozó rendszeti és iparhatóságokat.“

— **Változás az orvosi és gyógyszerészi karban.** Az üresedésben volt miki körorvosi állásárra megválasztott Dr. *Klein* Gyula, Nemes-Vidon letelepedett Dr. *Burkovics* Kálmán és Kaposvárott Dr. *Kónyi* Lajos mindkettő mint gyakorló orvos. A marczali-reál jogu gyógyszerértárt *Körös* Viktor eladta *Rekvenyi* Áttila okleveles gyógyszerésznek. *Salamon* Gyula a szigetvári real jogu gyógyszerértárt tulajdonosa elhalálozván, a gyógyszerértárt kezelését fia *Salamon* Jenő vette által. A bérbe adva volt karádi gyógyszerértárt tulajdonosa *Mentler* Károly és a boglárít szintén tulajdonosa *Erdős* Jenő saját kezelésükbe vették vissza. Dr. *Klein* Gyula miki körorvosnak kézi gyógyszerár tartása engedélyeztetett.

— **A legújabb kartel.** Egy szaklap értesülése szerint az újabb kötött kartelek száma megint megszorodott egygyel. Azok, akik most álltak kartelbe, az osztrák és magyar gyufagyárosok. A megegyezés értelmében a gyufa árát 10—20 százalékkal emelik. Ez a kartel természetesen a kereskedőket s a nagyban vásárlókat sújtja, mert hát kicsinyben egy pakli gyufa cenzul is egy krajczár marad. A kis fogyasztóra drágább csak akkor lesz, ha a gyufa dolgába az állam is beavatkozik s a gyufát monopólium tárgyává teszi.

— **Önkéntes tüzoltó-testületek bélyegmentessége.** Az önkéntes tüzoltó-testületek okmányainak bélyegmentességét a m. kir. közigazgatási bíróság, tehát a legfelsőbb fórum állapította meg, midőn egy adott esetből kifolyólag ítéletében kimondotta a következőket: „Tekintettel arra, hogy az

egy-egy községben fennálló önkéntes tüzoltó-testületek minden nyereszkesedés kizárásával tisztán közjótékonyaság gyakorlása céljából fejtenek ki közhasznú működést, azok kétségkívül az 1869. évi t.-cz. 3 §-ában említett jótékony egyletek fogalma alá esnek, ekként (azokat) az idézett törvényszakasz értelmében megilletti a bélyegmentesség.“

— **Acetylen próba világitás bemutatása**
Révész Ödön gyógyszerész a Hera Prometheus acetylen és Carbidgegyár részvény társaság budapesti műszaki tisztviselője egy kis acetylen készülékkel városunkba érkezett és az érdeklődőknek kész saját lakásukon is az acetylen fényt bemutatni. Ertekezhetni vele a korona szállodában.

Névy Zoltán dr.
főszerkesztő.

Bárvarth Gyula
felelős szerkesztő.

Kozáry Ede
laptulajdonos és kiadó.

969

1900

Árverési hirdetmény.

Vagyonbukott Mandl Sámuel teklafalui lakos csődügyében a kaposvár kir. törvényszék mint csődbíróságnak 10164/900 sz. árverést szenvedő s a szigetvári kir. járásbíróságnak 1900. V. sz. 167/5 sz. kiküldő végzése következtében alulírott kir. járásbírósági végrehajtó ezennel közhírré teszem, hogy a csődleltár 1—121 tétele alatt 1900. évi szeptember 12. 17. és 22-én felleltározott 859 K 70 f becsértékű ingók u. m. külföle rőfös áruk, bolti berendezések, kötél, vasárak, szobabeli butorok és egyebek **az 1900. évi december hó 27-ik napján d. e. 10 órakor** [esetleg a következő napjain is:] Teklafaluban vagyonbukott üzletében azonnal készpénz lefizetése mellett a kikiáltási áron alul is bírói árverésen eladatnak. Szigetvár, 1900. évi november hó 25-én.
Boncz Lajos kir. bir. végrehajtó

ELADÓ HÁZ

Szigetvárott

a pécsi-országut 228 sz. ház
kerttel, kedvező feltételek mellett
szabad kézből eladó.—Megkeresések
az „Unió gőzmalom részvény társasághoz“ Eszékre intézendők.

Ugyszintén felvilágosítás e lap
kiadóhivatalában is nyerhető.

1—3

Hera Prometheus acetylen és carbid részvény társaság

Berlin. Bécs. Budapest Erzsébet-körut 48 sz.

1,200000 márka teljesen befizetett tőkével.

Ajánlja Acetylen-gázt fejlesztő készülékeit teljes berendezéssel.
Rendkívül alkalmas kereskedők és magánházak világitására.

50 százalékkal olcsóbb, mint a petroleum,

Készülékeink árai!

Simplex I sz Hera megfelel 3 drb. 16 gyertyafény erejű lángnak 150 frt
" II " " " 6 " 16 " " vagy 3 drb. 32

gyertya fény ára 150 frt.

Simplex III sz. erejű lángnak 10 drb. 16, vagy 8 drb 32 gyertyafény
erejű lángnak ára 200 frt.

Simplex IV sz megfelel 20 drb. 16, vagy 10 drb. 32 gyertyafény erejű
lángnak ára 300 forint.

Azonkívül öszszetett készülékeink 160 tól 3200 erejű gyertyafényig.

Erős masszív anyagból gyártott készülékeinkért, melyek teljesen
veszélytelenek, s amelyek gazometer, tisztító és szabályozó készülék-
ekkel vannak ellátva, teljes garantiát vállalunk.

Kozáry Ede

Könyvnyomdája, Könyvkötészete, Könyv- és papirkereskedése,
a „DÉLSOMOGY“ kiadóhivatala
SZIGETVÁR, Zrinyi-tér 46. sz.

Ajánlja a közeledő idényre következő:

Karácsonyi ajándék

tárgyakait ugymint: Névjegyek 100 drb. 1.20—4 korig.

Legujabb levélpapírok diszdozoban 1—15 K.

Imakönyvek 60 fíltől 13 K (Páduai Szt.-Antal könyve egész vászon kötés drbja 70 fil.) Képes és mesés könyvek 30 fíltől 6 K. Dús választék Emlékönyvekben diszkötések 1.20—7 k. Képes levelezőlap Albumok 1.50—7 korig.

**Nagy raktár legujabb képes levelezőlapokból,
 drb. 2 fillértől 40 fillérig.**

saját kiadásu szigetvári látkép Aqaurell drb. 12 f Turbékí kápolna (platinó) drb. 10 f.

Nagy választék legujabb bőr díszműárukól u, m. Szivartárczák, himzessel s annélkül, Visítier dohány és pénzes tárczák, Szivarkatartók Könyvtartó vásznak, szíjak, ebvezető és nyakszíjak, kutya ostorok.

Az összes raktáron levő dísztárgyak
 és gyermek játék babák mélyen leszállított áron.

Kitünő minőségü hegedü hurok és kellekek
 (zongora hangoló kulcs).

Dísz dobozok és pipere szappanok.

Oriási választék 1901. évi heti- napi tömb és fali naptárakban.

NagyraktárSzivarka hüvelyekből.